

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму «Освітні, педагогічні науки»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, редакція 2024 року зі змінами, розроблена в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова під керівництвом гаранта, доктора педагогічних наук, професора Олени Валеріївни Матвієнко, спрямована на підготовку самостійного дослідника й викладача вищої школи. Її актуальність зумовлена потребою в науковому обґрунтуванні освітніх змін, удосконаленні педагогічної взаємодії та забезпеченні якості підготовки науково-педагогічних кадрів.

Подана на рецензію програма поєднує фундаментальну педагогічну, методологічну та практичну підготовку. Освітня складова становить 52 кредити ЄКТС: 39 кредитів обов'язкових і 13 кредитів вибірових компонентів. Вибіркова частина обсягом 25 % створює можливості для індивідуалізації навчання відповідно до тематики дисертації. Зміст обов'язкових компонентів охоплює філософські засади пізнання, методи досліджень, академічну комунікацію, загальнопедагогічні проблеми, професійну освіту, виховання та цифрові технології.

З позицій розвитку діагностичної компетентності дослідника позитивно оцінюються ПРН 3 і ПРН 4, адже вони передбачають обґрунтування концепції дослідження, добір і розроблення інструментарію, аналіз емпіричних даних, визначення достовірності та обмежень результатів. Такий підхід орієнтує здобувача на усвідомлений вибір методів, аргументовану інтерпретацію отриманих даних і визначення власного внеску в педагогічну науку і практику. Індивідуальний план наукової роботи, написання дисертаційного дослідження та оприлюднення результатів забезпечують організаційну основу дослідницької підготовки.

На нашу думку, важливим удосконаленням змістового наповнення є введення компонента ЗН 05 «Теорія і методика проектування освітнього процесу у вищій школі» обсягом 3 кредити ЄКТС і збільшення науково-педагогічної практики до 6 кредитів. ПРН 8 і ПРН 9 конкретизують здатність проектувати освітні компоненти, проводити заняття, організовувати самостійну роботу, розробляти прозорі критерії оцінювання й надавати конструктивний зворотний зв'язок. Це посилює зв'язок наукового пошуку з викладанням та створює передумови для застосування результатів досліджень у навчанні.

Схвально оцінюється також увага до професійної комунікації, партнерства, інклюзивності та поваги до культурного різноманіття. Вимоги щодо академічної доброчесності, захисту прав учасників і прозорості дослідницьких процедур надають підготовці чітких етичних орієнтирів. Передбачені ПРН 13 рефлексія, самооцінювання та професійний саморозвиток доповнюють здатність здобувача аналізувати освітні явища готовністю критично оцінювати власну діяльність.

Водночас для подальшого вдосконалення реалізації програми доцільно конкретизувати завдання з педагогічної діагностики: обґрунтування критеріїв і показників досліджуваного явища, перевірку відповідності методик меті дослідження, аналіз їх валідності та надійності. Важливо передбачити також зіставлення даних, отриманих різними методами, та розгляд можливих похибок інтерпретації, що поглибить методичне забезпечення дослідницької підготовки. Діагностичні дані доцільно використовувати для обґрунтування педагогічних рішень і визначення подальших напрямів удосконалення освітнього процесу.

Рекомендується також розширити практичні завдання з формульовального оцінювання та педагогічного спілкування в межах ЗН 05 і практики. Доцільними є розроблення критеріїв оцінювання навчальних завдань, аналіз зразків робіт, моделювання зворотного зв'язку та обґрунтування подальших навчальних дій. Такі завдання сприятимуть розвитку в здобувачів освіти здатності використовувати оцінювання для підтримки їхнього індивідуального поступу.

Висловлені рекомендації та побажання мають розвивальне спрямування характер. Загалом освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (редакція 2024 року зі змінами) заслуговує на позитивну оцінку та може бути рекомендована для подальшої реалізації в освітньому процесі Українського державного університету імені Михайла Драгоманова з урахуванням зазначених пропозицій.

РЕЦЕНЗЕНТ:

**доктор педагогічних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної діяльності
Київського міжнародного університету**

Світлана МАРТИНЕНКО